

166**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU¹⁾**

z dnia 18 stycznia 2005 r.

w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach

Na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781 oraz z 2005 r. Nr 17, poz. 141) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa warunki organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, w:

- 1) przedszkolach specjalnych oraz oddziałach specjalnych w przedszkolach ogólnodostępnych;
- 2) szkołach specjalnych wszystkich typów, w tym szkołach przysposabiających do pracy, oraz oddziałach specjalnych w szkołach ogólnodostępnych;
- 3) młodzieżowych ośrodkach wychowawczych;
- 4) młodzieżowych ośrodkach socjoterapii;
- 5) specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych;
- 6) specjalnych ośrodkach wychowawczych;
- 7) ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim,

a także dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, realizację odpowiednio:

- a) obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego,
- b) obowiązku szkolnego,
- c) obowiązku nauki.

§ 2. 1. Przedszkola specjalne, oddziały specjalne w przedszkolach ogólnodostępnych, szkoły specjalne oraz oddziały specjalne w szkołach ogólnodostępnych organizuje się dla dzieci i młodzieży:

- 1) niestyszających,
- 2) słabo słyszających,
- 3) niewidomych,
- 4) słabo widzących,
- 5) z niepełnosprawnością ruchową,
- 6) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim,
- 7) z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- 8) z autyzmem,
- 9) ze sprzężonymi niepełnosprawnościami,
- 10) z chorobami przewlekłymi,
- 11) z zaburzeniami psychicznymi,
- 12) niedostosowanych społecznie,

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej i Sportu kieruje działem administracji rządowej — oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (Dz. U. Nr 134, poz. 1426).

- 13) zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
 - 14) zagrożonych uzależnieniem,
 - 15) z zaburzeniami zachowania
- z zastrzeżeniem ust. 2—4.

2. Przedszkoli specjalnych i oddziałów specjalnych w przedszkolach ogólnodostępnych nie organizuje się dla dzieci, o których mowa w ust. 1 pkt 6 i 12—15.

3. Oddziałów specjalnych w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych nie organizuje się dla dzieci i młodzieży, o których mowa w ust. 1 pkt 10 i 11, z wyjątkiem oddziałów specjalnych zorganizowanych w zakładach opieki zdrowotnej.

4. Szkoły specjalne przysposabiające do pracy organizuje się dla młodzieży, o której mowa w ust. 1 pkt 7 i 9.

5. Organizację zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim określają przepisy w sprawie zasad organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim.

6. Warunki i tryb przyjmowania dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie do przedszkoli, szkół i oddziałów, o których mowa w ust. 1, określają przepisy w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych.

7. Rodzaje i szczegółowe zasady działania ośrodków, o których mowa w § 1 pkt 3—7, oraz warunki pobytu dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w tych ośrodkach określają przepisy w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach.

§ 3. 1. Kształcenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych w szkołach ogólnodostępnych jest prowadzone nie dłużej niż do ukończenia przez ucznia:

- 1) 18. roku życia — w przypadku szkoły podstawowej;
- 2) 21. roku życia — w przypadku gimnazjum;
- 3) 24. roku życia — w przypadku szkoły ponadgimnazjalnej lub dotychczasowej szkoły ponadpodstawowej.

2. Liczbę dzieci w oddziale przedszkola specjalnego i w oddziale specjalnym w przedszkolu ogólnodostępnym oraz liczbę uczniów w oddziale szkoły specjalnej i w oddziale specjalnym w szkole ogólnodostępnej określają przepisy w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.

§ 4. Przedszkola specjalne, w tym przedszkola specjalne działające w ośrodkach, o których mowa w § 1

pkt 5, oddziały specjalne w przedszkolach ogólnodostępnych, szkoły specjalne, w tym szkoły specjalne działające w ośrodkach, o których mowa w § 1 pkt 3—5, oraz oddziały specjalne w szkołach ogólnodostępnych zapewniają:

- 1) realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 2) odpowiednie warunki do nauki, sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne;
- 3) realizację programu wychowania przedszkolnego, programu nauczania, programu wychowawczego i programu profilaktyki, odpowiednich dla danego rodzaju niepełnosprawności i stopnia upośledzenia umysłowego, z wykorzystaniem odpowiednich form i metod pracy dydaktycznej i wychowawczej;
- 4) wielospecjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania ucznia dokonywaną na danym etapie edukacyjnym, nie rzadziej niż raz w roku, przez nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem, będącą podstawą opracowania i modyfikowania indywidualnego programu edukacyjnego określającego zakres zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów oraz rodzaj zajęć rewalidacyjnych lub zajęć socjoterapeutycznych prowadzonych z uczniem, zgodnie z jego indywidualnymi potrzebami edukacyjnymi i możliwościami psychofizycznymi;
- 5) udzielanie pomocy rodzicom (prawnym opiekunom) dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie, w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu ich rozwoju;
- 6) integrację ze środowiskiem rówieśniczym;
- 7) przygotowanie do samodzielności w życiu dorosłym.

§ 5. Nauczyciele prowadzący zajęcia edukacyjne oraz nauczyciele i specjaliści prowadzący zajęcia rewalidacyjne lub zajęcia socjoterapeutyczne, we współpracy z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia:

- 1) rozpoznają potrzeby rozwojowe i możliwości edukacyjne dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie;
- 2) organizują i prowadzą zajęcia edukacyjne i prace wychowawczą, w szczególności:
 - a) wybierają lub opracowują programy wychowania przedszkolnego i programy nauczania,
 - b) opracowują dla każdego ucznia i realizują indywidualne programy edukacyjne, uwzględniając dostosowanie realizacji programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania, programu wychowawczego i programu profilaktyki do indywidualnych potrzeb edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży,
 - c) przygotowują i prowadzą zajęcia rewalidacyjne lub zajęcia socjoterapeutyczne;

3) prowadzą lub organizują różnego rodzaju formy pomocy psychologicznej i pedagogicznej dla dziecka i jego rodziny.

§ 6. 1. Warunki i formę sprawdzianu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, zwanego dalej „sprawdzianem”, egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, zwanego dalej „egzaminem gimnazjalnym”, egzaminu maturalnego, egzaminu dojrzałości, a także egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe oraz egzaminu z przygotowania zawodowego i egzaminu z nauki zawodu, przeprowadzanych zgodnie z przepisami w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych, dostosowuje się do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych ucznia lub absolwenta niepełnosprawnego lub niedostosowanego społecznie, na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

2. W szkole, w której do sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe przystępują uczniowie lub absolwenci niepełnosprawni lub niedostosowani społecznie, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego, w porozumieniu z okręgową komisją egzaminacyjną, zapewnia warunki i formę przeprowadzenia sprawdzianu lub egzaminu odpowiednie do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów lub absolwentów, z uwzględnieniem rodzaju ich niepełnosprawności, w szczególności przez:

- 1) zminimalizowanie ograniczeń wynikających z niepełnosprawności, wykorzystanie odpowiedniego sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych;
- 2) odpowiednie przedłużenie czasu przewidzianego na przeprowadzenie sprawdzianu lub egzaminu.

3. W szkole, w której do egzaminu dojrzałości, egzaminu z przygotowania zawodowego lub egzaminu z nauki zawodu przystępują absolwenci niepełnosprawni lub niedostosowani społecznie, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, zapewnienie warunków i formy przeprowadzenia egzaminu, o których mowa w ust. 2, należy odpowiednio do przewodniczącego państwowej komisji egzaminacyjnej i przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

4. Dla uczniów:

- 1) niesłyszących,
- 2) słabo słyszących,
- 3) niewidomych,
- 4) słabo widzących,
- 5) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, przystępujących do sprawdzianu lub

egzaminu gimnazjalnego, przygotowuje się zestawy zadań dostosowane do rodzaju ich niepełnosprawności.

5. Dla absolwentów niewidomych i słabo widzących, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, przystępujących do egzaminu maturalnego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, przygotowuje się arkusze egzaminacyjne dostosowane do rodzaju ich niepełnosprawności.

6. Dla absolwentów niesłyszących, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, przystępujących do egzaminu maturalnego z języka polskiego, historii, wiedzy o społeczeństwie i języka obcego nowożytnego, przygotowuje się arkusze egzaminacyjne dostosowane do rodzaju ich niepełnosprawności.

7. W czasie przeprowadzania sprawdzianu lub egzaminów, o których mowa w ust. 1, należy zapewnić obecność specjalisty z zakresu danej niepełnosprawności lub niedostosowania społecznego, w szczególności: oligofrenopedagoga, tyflop pedagoga, surdopedagoga lub pedagoga resocjalizacji oraz tłumacza języka migowego, jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem lub absolwentem niepełnosprawnym lub niedostosowanym społecznie i pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.

8. Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej opracowuje szczegółową informację o sposobie dostosowania warunków i formy przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe do potrzeb uczniów i absolwentów niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie i podaje ją do publicznej wiadomości na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, nie później niż na 12 miesięcy przed terminem sprawdzianu lub egzaminu.

9. Warunki i formę przeprowadzania egzaminu dojrzałości, egzaminu z przygotowania zawodowego i egzaminu z nauki zawodu dostosowuje się do potrzeb absolwentów niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie, uwzględniając odpowiednio informację, o której mowa w ust. 8.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.²⁾

Minister Edukacji Narodowej i Sportu: *M. Sawicki*

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone zarządzeniem nr 29 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 października 1993 r. w sprawie zasad organizowania opieki nad uczniami niepełnosprawnymi, ich kształcenia w ogólnodostępnych i integracyjnych publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz organizacji kształcenia specjalnego (Dz. Urz. MEN Nr 9, poz. 36).